

DESPRÉS DEL FRAU ELECTORAL DE MARCOS

Filipines, un nou error de Reagan

Semblava que la política exterior dels Estats Units prendria una nova actitud pel que fa a les dictadures. Els esdeveniments de Filipines han esvaït aquesta il·lusió.

Ernest Udina

«La propera vegada serà per a Pinochet.» «No, abans vindrà Marcos.» Aquest diàleg, que es propagà als Estats Units, a càrrec de dos alts funcionaris del Departament d'Estat de l'administració Reagan, després d'haver reeixit en l'expulsió amb avió del dictador Duvalier d'Haití, semblava una confirmació més, quasi definitiva, de la nova política dels Estats Units contra les dictadures.

Però tot just començada, aquesta política s'ha esberlat. La nova conducta de Reagan era de potenciar les democràcies, amb eleccions netes per sufragi universal, sempre que això no comportés un perill per als interessos dels Estats Units. Des del con sud-americà fins al centre del seu continent, hi ha prou exemples que han mostrat en els darrers anys que les noves democràcies no fan perillar els interessos dels EUA.

Filipines es pot col·locar en la mateixa línia, ja que l'oposició al president Marcos és obertament pro-nord-americana, i Cory Aquino havia assegurat moltes vegades durant la campanya que seguirien les bones relacions amb Estats Units. No és solament perquè aquesta és una via per anar superant els 27.000 milions de dòlars de deute exterior i el 25 per cent d'inflació anual, sinó per principi, seguint la línia ja propugnada pel seu marit assassinat el 1983, Benigno Aquino, de qui se sap que havia treballat

amb la CIA contra els comunistes.

Per a Reagan, però, pesen més els interessos de la seva gran potència que no pas la puresa d'unes eleccions democràtiques. El dilema resta expressat per un alt funcionari del Departament d'Estat: «¿Què fem? Si diem que ha estat una elecció fraudulenta, la gent sortirà al carrer. Si diem el contrari, també passarà el mateix, perquè el frau ha estat molt gran». En el dubte, doncs, Reagan ve a decidir que els filipins es matin entre ells, però que no li toquin les dues grans bases en l'illa que per a ell és el porta-avions del Pacífic.

La perplexitat no solament ha inundat els rengles de la majoria de filipins partidaris d'Aquino, sinó molts països occidentals i especialment europeus, que s'interroguen sobre quants

casos «Somoza» hauran de viure els Estats Units per adoptar una línia coherent en la seva política exterior. Reagan ha situat Filipines en un corredor sense sortida.

Desgraciadament, els Estats Units semblen tenir més a veure amb l'evolució d'aquest país que no pas les mateixes forces civils, polítiques, eclesials i militars filipines. Hi ha, d'una banda, el pes decisiu de l'exèrcit, majoritàriament favorable a Marcos, però amb moltes esclatxes que preveuen lluites internes que podrien desembarcar en un colp militar. Hi ha, d'altra banda, l'església, factor també molt decisiu per desgastar encara més el poder que Marcos vol mantenir a qualsevol preu. Hi ha, finalment, la meitat del país a favor d'Aquino i l'altra a favor de Marcos, amb una diferència segons els respectius escrutinis de 600.000 vots en favor de l'un o de l'altre, i en grans probabilitats que almenys la meitat dels electors de Marcos hagin votat per por o per rutina.

Tot aafavoreix, doncs, una larvada guerra civil, de la qual s'aprofitarien els militars durs, amb Marcos o sense. Amb aquest panorama, doncs, la decisió de Reagan de voler fer pactar el dictador amb els demòcrates és una equivocació. Els Estats Units han tornat a despreciar Filipines, com si fos una colònia de segles passats. □

Ferdinand Marcos penja d'un fil feble, acorralat a l'interior del país i des de fora.